

УДК 343.98

В. А. Журавель

**КРИМІНАЛІСТИЧНІ МЕТОДИКИ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ
ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ:
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ**

Постановка проблеми. Традиційно криміналістичні методики створювалися для оптимізації організації розслідування різних злочинних проявів, а тому й мали назву «криміналістичні методики розслідування окремих видів злочинів» («методики розслідування»). Водночас, виходячи з того, що до предмета дослідження криміналістики загалом входять закономірності, властиві не лише розслідуванню, а й судовій стадії кримінального процесу, науковцями були внесені пропозиції щодо створення криміналістичних методик з оптимальної організації судового розгляду кримінальних справ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Першим до формування концептуальних основ побудови «методик судового розгляду окремих категорій кримінальних справ» звернувся Л.Ю. Ароцкер і саме ним були висловлені судження, які й сьогодні мають принципово важливе значення. Зокрема, на переконання Л.Ю. Ароцкера, методика судового розгляду окремих категорій кримінальних справ має відрізнятися від методики розслідування окремих видів злочинів і не може будуватися за її зразком. Кримінальні справи однієї категорії (наприклад, справи про розбійні напади) розслідуються слідчим і розглядаються судом по-різному. Суду немає необхідності повторювати повністю увесь той складний шлях пізнання, який був пройдений під час розслідування. Ось чому до структури методики судового розгляду кримінальних справ певної категорії науковець відніс: а) обставини, що підлягають з'ясуванню у конкретній категорії кримінальних справ; б) особливості побудови і перевірки судових версій, типових для окремої категорії кримінальних справ; в) особливості провадження судових дій у справах окремої категорії [1, с. 167–171].

Ідеї Л.Ю. Ароцкера стосовно створення методик судового розгляду кримінальних справ як дієвого інструментарію підвищення ефективності і якості роботи суддів у подальшому були підтримані і розвинуті такими вченими-криміналістами, як В.К. Гавло [2], І.І. Когутич [3], С.Л. Кисленко, В.І. Комісаров [4], Ю.В. Кореневський [5] та ін. Це дало підстави окремим науковцям розглядати криміналістичну методику у широкому та вузькому

розумінні. Зокрема, Б.В. Щур зазначає, що у вузькому розумінні криміналістична методика — це методика розслідування окремих видів злочинів. Тобто сферою її діяльності є процеси розслідування, а звернена вона до діяльності органів досудового розслідування. Фактично йдеться про класичне розуміння криміналістичної методики. У широкому розумінні криміналістична методика — це не лише методика розслідування, а й методика судового розгляду кримінальних справ тієї чи іншої категорії, методика кримінального захисту або державного обвинувачення. У такому разі сфера криміналістичної методики є розширеною [6, с. 95].

Не заперечуючи загалом проти викладеної ідеї, водночас звертаємо увагу на те, що дослідження у цьому напрямі тільки розпочались і вчені-криміналісти мають узгодити позиції із багатьох дискусійних питань.

1. Передусім необхідно запропонувати додаткові аргументи на користь доцільності і необхідності розширення пізнавальних меж криміналістичної методики, поширення її рекомендацій на сферу судового розгляду кримінальних справ, оскільки в криміналістичній літературі з цього питання висловлені діаметрально протилежні думки. Зокрема, В.К. Гавло однозначно вважає, що сфера наукового потенціалу науки криміналістики поширюється на судове слідство у формі оптимально розробленої методики його провадження [2, с. 460]. Такої ж думки дотримується й І.І. Когутич, який пише, що «різноманіття шляхів вирішення питання про поняття криміналістичної методики можна і слід пояснювати тим, що в останні роки науковці пов'язують зміни у предметі криміналістичної методики (як і криміналістичної техніки і тактики) з необхідністю дослідження та розробки прийомів і методів не лише для досудового розслідування, а й для дослідчої діяльності, врегульованої ст. 97 КПК України, а також для судового розгляду кримінальних справ» [7, с. 243]. У свою чергу, А.В. Шмонін це заперечує, зазначаючи, що «процес судового розгляду хоча й пов'язаний із попереднім слідством, однак не може бути об'єктом вивчення науки криміналістики. Радше можна говорити про криміналістичне забезпечення процесу судового слідства (розгляду), використання криміналістичних рекомендацій під час розгляду кримінальних справ у суді» [8, с. 95]. Позиція А.В. Шмоніна із цього питання виглядає доволі спірною, оскільки суперечить панівній сьогодні науковій парадигмі щодо визначення предмета криміналістики як науки «про закономірності злочинної діяльності та її відображення у джерелах інформації, які є основою для розробки засобів, прийомів і методів збирання, дослідження, оцінки і використання доказів із метою розкриття, розслідування, судового розгляду та попередження злочинів» [9, с. 7]. Крім того, наведена дефініція зайвий раз свідчить про те, що криміналістика безпосередньо не займається розкриттям, розслідуванням і попередженням злочинних проявів, а лише розробляє необхідні для цього засоби, прийоми і методи, тобто виконує забезпечувальну функцію, зокрема й формування методичних рекомендацій з оптимального розгляду кримінальних справ у суді.

2. Виходячи з потреб формування криміналістичних методик судового розгляду кримінальних справ, слід переглянути підходи до структури криміналіс-

тичної методики як розділу криміналістики, визначити її елементний склад і характер зв'язків між цими елементами. Необхідно зазначити, що й із цього питання серед учених-криміналістів відсутня узгоджена позиція. Так, І.І. Когутич пропонує у структурі криміналістичної методики як розділи науки криміналістики розрізняти два самостійних елементи: а) методики розслідування окремих категорій злочинів; б) методики судового розгляду кримінальних справ, де кожному з указаних елементів відповідають «свої» принципи формування і «свої» загальні положення. Зокрема, до загальних положень методики судового розгляду кримінальних справ, на думку автора, можуть бути віднесені: поняття і сутність, об'єкти методики розгляду кримінальних справ у суді як складової частини криміналістичної методики; основні вимоги (критерії), що висуваються до побудови окремих методик судового розгляду кримінальних справ стосовно певних видів (груп) злочинів; джерела методики судового розгляду кримінальних справ; завдання криміналістичної методики судового розгляду кримінальних справ і її зв'язки з іншими складниками криміналістики загалом та криміналістичної методики зокрема; система методики судового розгляду кримінальних справ, її структурні елементи; поняття, класифікація і структура окремих методик судового розгляду кримінальних справ; роль криміналістичних характеристик злочинів відповідних видів (груп) та інформації у справі про особливості процесу дослідження події злочину на досудових стадіях кримінального судочинства у створенні й змісті окремих методик [3, с. 20–21]. Такого роду пропозиції не знайшли однозначного схвалення у середовищі вчених-криміналістів. Щодо цього Б.В. Щур зауважує, що загальні положення криміналістичної методики мають бути єдиними незалежно від сфери їх застосування, із безумовною інтерпретацією відповідно до стадії судового розгляду [6, с. 92].

3. Необхідно запропонувати принципи формування окремих криміналістичних методик судового розгляду кримінальних справ і сформулювати їхню кінцеву мету, спрямовану на розробку методичних рекомендацій (поряд) з оптимальної організації судового провадження, тобто з оптимальної процедури дослідження доказів, наданих сторонами обвинувачення і захисту. Йдеться, зокрема, про вмiле оперування доказами учасниками процесу з підтвердженням їх достатності і достовірності, правильності їх оцінки судом в умовах різних судових ситуацій і необхідності реалізації принципу змагальності.

4. Слід визначити співвідношення криміналістичних методичних рекомендацій і процесуальної регламентації, їх відмінність. При цьому необхідно враховувати, що за чинним кримінально-процесуальним законодавством досудове розслідування злочинів менш регламентовано порівняно з судовим розглядом кримінальних справ і, відповідно, має більшу можливість у заповненні «процесуальних прогалів» певними тактичними й методичними рекомендаціями. У свою чергу, судовий розгляд має більш жорстку регламентацію і тим самим обмежує варіативність реалізації криміналістичних рекомендацій. У цьому аспекті викликає певне заперечення доцільність вельми розголошеної класифікації окремих методик судового

розгляду кримінальних справ, запропонованої І.І. Кугутичем, на переконання якого, ці методики можна розподілити з урахуванням таких підстав.

«І. Із погляду зв'язків із кримінальним законом (тобто залежно від виду чи групи злочинів) на:

а) типові (видові) методики (методика судового розгляду кримінальних справ щодо вбивств, хабарництва, контрабанди тощо);

б) особливі (групові) методики, які поділяться залежно від:

– способу вчинення злочину, зокрема, на методики судового розгляду кримінальних справ щодо вбивства (з використанням холодної зброї, вогнепальної зброї, скидання з висоти тощо); методики судового розгляду кримінальних справ про вбивства (наприклад, вбивства, вчинені на замовлення, із корисливих чи хуліганських мотивів тощо);

– суб'єкта злочину (тобто особливостей особи злочинця, наприклад, окремі методики судового розгляду кримінальних справ щодо злочинів, скоєних неповнолітніми; рецидивістами, особами з дефектами психіки та іншими категоріями так званих девіантних осіб);

– особи потерпілого, наприклад, окремі методики судового розгляду кримінальних справ про злочинні посягання на неповнолітніх, малолітніх, щодо жінок, іноземців.

ІІ. Залежно від обсягу окремі судові методики можна поділяти на:

а) повні (тобто для проведення усього процесу розгляду кримінальної справи у суді щодо тієї чи іншої групи або виду злочинів);

б) неповні окремі методики (скорочені, усічені), тобто методичні рекомендації щодо організації і здійснення певного етапу судового розгляду кримінальних справ відповідної категорії злочинів.

ІІІ. Залежно від кількості видів злочинів, що охоплюються окремими криміналістичними методиками судового розгляду кримінальних справ:

а) комплексні криміналістичні методики, тобто методики судового розгляду кримінальних справ щодо двох або більше взаємопов'язаних злочинів (наприклад, методика судового розгляду кримінальних справ щодо пограбувань і розбійницьких нападів або вбивств, поєднаних із зґвалтуванням, тощо);

б) конкретні (методика судового розгляду кримінальних справ щодо конкретного виду злочину).

ІV. За рівнем конкретизації методичних рекомендацій:

а) одноступеневі (наприклад, методика судового розгляду кримінальної справи про вбивство);

б) двоступеневі (методика розгляду кримінальної справи про вбивство, вчинене з особливою жорстокістю);

в) багатоступеневі (тобто методики поглибленої деталізації рекомендацій, наприклад, методика судового розгляду кримінальної справи про вбивство, вчинене з особливою жорстокістю за попередньою змовою групою осіб) та ін.» [3, с. 21–22].

Як видається, перш ніж пропонувати класифікаційні побудови методик судового розгляду, слід визначити чинники, що зумовлюють специфіку

провадження цієї стадії кримінального процесу, зокрема, відмінність між процедурною регламентацією і методичними рекомендаціями. І якщо, скажімо, спосіб злочину як чинник суттєво впливає на організацію провадження досудового розслідування, то вже на судовій стадії процесу він не має такого детермінуючого значення. Тому навряд чи доцільно виокремлювати методики судового розгляду кримінальних справ залежно від способу вбивств, зокрема з використанням холодної зброї, вогнепальної зброї, скидання з висоти, оскільки вони не мають відмінностей. Спірною також виглядає пропозиція І.І. Кугутича щодо виокремлення так званих неповних (скорочених, усічених) методик, тобто, у розумінні автора, методичних рекомендацій з організації і здійснення певного етапу судового розгляду кримінальних справ відповідної категорії злочинів. По-перше, методика і методичні рекомендації – це різні за змістовим навантаженням і цільовим призначенням криміналістичні категорії, а тому їх не можна ототожнювати. По-друге, є сумніви, що судова практика відчуває потребу в такого роду неповних, скорочених рекомендаціях. Справді, якщо й розробляти методики судового розгляду кримінальних справ, то тільки повноскладові, які охоплюють усю судову стадію.

5. Є необхідність уточнити з урахуванням етапів судового розгляду предметну сферу реалізації рекомендацій криміналістичних методик, а саме ці рекомендації поширюються на всі етапи судового процесу чи обмежуються тільки судовим слідством. Так, І.І. Кугутич вважає, що криміналістична методика починає своє функціонування з моменту надходження кримінальної справи до суду і діє до прийняття у ній судом відповідного рішення [7, с. 247], тобто поширюється на всі етапи судового розгляду. У свою чергу, В.К. Гавло [2] і Ю.В. Кореневський сферу реалізації криміналістичних методик обмежують лише судовим слідством [5].

6. Виходячи з широкого кола учасників кримінального процесу, слід визначити суб'єктний склад «споживачів» криміналістичних методичних рекомендацій. І якщо окремі криміналістичні методики розслідування злочинів мають лише одного адресата – слідчого, то питання щодо «споживачів» методик судового розгляду кримінальних справ (суддя, державний обвинувач, професійний захисник або всі разом) залишається невирішеним. Так, О.С. Рубіс вважає за доцільне створення криміналістичних методик державного обвинувачення [10, с. 271]. У свою чергу, С.В. Бородін виокремлює «методику кримінального захисту» [11, с. 70–73]. Узагальнюючу позицію з цього питання займає О.Я. Баєв, на думку якого, криміналістична методика може бути визначена як система наукових положень і розроблюваних на їх основі рекомендацій з раціональної організації і здійснення кримінально-процесуального дослідження злочинів окремих видів і категорій професійними суб'єктами цієї діяльності (особами, що представляють органи кримінального переслідування, – дізнавачем, слідчим, прокурором і адвокатом – захисником обвинуваченого) [12, с. 238].

7. Слід узгодити структуру, зміст і форму окремих криміналістичних методик судового розгляду кримінальних справ, з'ясувати функціональне

призначення кожного з елементів. При цьому навряд чи можлива аналогія з методиками розслідування злочинів, у крайньому разі може йтися про різну інтерпретацію функціональної спрямованості тих чи інших елементів, що входять до структури окремої криміналістичної методики, наприклад, щодо криміналістичної характеристики злочинів, доцільність включення якої до структури криміналістичної методики судового розгляду кримінальних справ потребує обговорення у середовищі вчених-криміналістів і додаткової аргументації. Як видається, пропозиції, висловлені з цього питання у криміналістичній літературі, є доволі дискусійними. Так, на думку І.І. Кугутича, до структури методики судового розгляду кримінальної справи має входити такий елемент, як криміналістична характеристика, що об'єднує у собі два складника: 1) криміналістичну характеристику злочину відповідного виду чи групи (аналогічно окремим методикам розслідування) як систему узагальнених даних про взаємозалежні, взаємозумовлені і найвагоміші елементи щодо події злочину; злочинця і потерпілого та особливостей їхньої психічної і фізичної діяльності; способів, можливих часових і просторових складників скоєння злочину окремого виду (групи); особливостей процесу слідкутвання та інших обставин справи; найтиповіших взаємозв'язків, що поєднують ці елементи у систему, тощо (криміналістична характеристика щодо певного виду (групи) злочинів); 2) криміналістичну характеристику інформації у справі про особливості процесу дослідження події злочину на досудових стадіях кримінального судочинства (криміналістичну характеристику конкретного злочину). Ця підсистема криміналістичної характеристики також є узгодженою множиною взаємопов'язаних елементів, найважливішими серед яких є форми і методи пізнання, особливості криміналістичної діяльності деяких суб'єктів кримінального провадження (зокрема, тих, що здійснювали процес пізнання події злочину, – слідчого, працівника органу дізнання, наглядаючого прокурора, і тих, що істотно впливали на цей процес), їхня психічна і фізична діяльність у розслідуванні чи у зв'язку з ним [7, с. 268–269]. Суддя (прокурор, адвокат-захисник) використовує криміналістичну характеристику типу та виду злочину для оцінки правильності дій слідчого у справі та обґрунтованості його висновків [3, с. 23–24].

Висловлені І.І. Кугутичем пропозиції із цієї проблеми потребують, на нашу думку, певного коментарю. По-перше, викликає сумніви судження, що зміст криміналістичної характеристики дасть можливість судді оцінити правильність дій слідчого на досудовій стадії процесу. Суддя дає такого роду оцінку дій слідчого здебільшого через аналіз зібраних і представлених ним доказів. Передусім через їх належність, достатність та аргументованість викладення в обвинувальному висновку. По-друге, незрозуміло навіщо в методиці судового розгляду кримінальних справ дублювати криміналістичну характеристику з методики розслідування, якщо вони аналогічні. По-третє, некоректним слід визнати запропоноване науковцем поняття «криміналістична характеристика інформації у справі про особливості процесу дослідження події злочину на досудових стадіях кримінального судочинства»,

тим більше помилкове посилення на те, що це «криміналістична характеристика конкретного злочину». У словосполученні «характеристика інформації» проглядається тавтологія, оскільки «характеристика» і є сукупність певної інформації. Крім того, якщо йдеться про інформацію щодо особливостей процесу дослідження події злочину, то це в жодному разі не «криміналістична характеристика конкретного злочину», а принаймні «криміналістична характеристика розслідування (пізнання) цього злочину».

8. Необхідно передбачити можливість викладення криміналістичних методик судового розгляду кримінальних справ як у традиційній (описовій), так і у формалізованій формі, тобто у вигляді програм судового провадження та алгоритмів дій судді у певних судових ситуаціях. Для цього необхідно: 1) виокремити типові судові ситуації, що виникають під час розгляду кримінальних справ різної категорії злочинів; 2) визначити максимально вичерпний перелік завдань судового провадження, які характерні для кожної типової судової ситуації; 3) побудувати алгоритми дій судді як оптимальних засобів впливу на ситуацію і розв'язання завдань судового провадження; 4) впровадити створені алгоритми дій судді у практику діяльності органів правосуддя як на паперових носіях, так і з використанням персональних комп'ютерів, зокрема, як складових елементів автоматизованого робочого місця судді (АРМ-судді).

Висновки. Таким чином, сферою реалізації, застосування криміналістичних методик слід визнати не лише досудове розслідування злочинів, а й стадію судового розгляду кримінальних справ. При цьому остання сфера є доволі новим напрямом криміналістичних наукових досліджень, перебуває лише на початковому етапі свого формування, а тому потребує додаткової аргументації і з'ясування доктринальної сутності поняття «криміналістична методика судового розгляду кримінальних справ», розроблення принципів побудови такого роду криміналістичного утворення, його структури, змісту, визначення суб'єктів реалізації тощо.

Література

1. Ароцкер Л.Е. Основные вопросы тактики и методики судебного разбирательства / Л.Е. Ароцкер // Настольная книга судьи (рассмотрение уголовных дел в суде первой инстанции) / редкол.: А.Ф. Горкин, В.В. Куликов, Н.В. Радутная, И.Д. Перлов. – М. : Юрид. лит-ра, 1972. – С. 167–171.
2. Гавло В.К. Общие положения криминалистической методики расследования отдельных видов преступлений / В.К. Гавло // Криминалистика : [учеб.] / под ред. Е.П. Ищенко. – М. : Элит, 2008. – С. 460–469.
3. Когутич І.І. Теоретичні основи використання криміналістичних знань під час розгляду кримінальних справ у суді : автореф. дис. ...докт. юрид. наук : спец. 12.00.09 / І.І. Когутич. – К., 2010. – 37 с.
4. Кисленко С.Л. Судебное следствие: состояние и перспективы / С.Л. Кисленко, В.И. Комиссаров. – М. : Юрлитинформ, 2003. – 176 с.
5. Кореневский Ю.В. Криминалистика для судебного следствия / Ю.В. Кореневский. – М. : Центр ЮрИнфоР, 2001. – 198 с.
6. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик : [монографія] / Б.В. Щур. – Харків : Харків юрид., 2010. – 320 с.
7. Когутич І.І. Використання знань та засобів криміналістичної тактики і методики під час розгляду кримінальних справ у суді : [монографія] / І.І. Когутич. – Львів : Тріада плюс, 2009. – 448 с.

8. Шмонин А.В. Методология криминалистической методики : [монография] / А.В. Шмонин. – М. : Юрлитинформ, 2010. – 416 с.
9. Криміналістика : [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти] / [В.М. Глібко, А.Л. Дудніков, В.А. Журавель та ін.] ; за ред. В.Ю. Шепітька. – К. : Ін Юре, 2001. – 684 с.
10. Рубис А.С. Криминалистическое обеспечение деятельности прокурора в сфере борьбы с преступностью : [монография] / А.С. Рубис. – Минск : БГУ, 2005. – 271 с.
11. Бородин С.В. Методологические принципы профессиональной защиты в уголовном судопроизводстве России: от индивидуального опыта к научной концепции методики / С.В. Бородин // Засади кримінального судочинства та їх реалізація в законотворчій і правозастосовній діяльності : тези доп. та повідом. наук.-практ. конф. (м. Київ, 3 квіт. 2009 р.). Видання присвячене пам'яті проф. А.Я. Дубинського. – К. : Атіка, 2009. – С. 70–73.
12. Баев О.Я. Основы криминалистики : [курс лекций] / О.Я. Баев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Экзамен, 2003. – 320 с.

А н о т а ц і я

Журавель В. А. Криміналістичні методики судового розгляду окремих категорій кримінальних справ: проблеми формування та реалізації. – Стаття.

У статті розглянуто доцільність і можливість формування криміналістичних методик судового розгляду окремих категорій кримінальних справ. Наголошено, що потреба у формуванні саме цього різновиду криміналістичних методик зумовлена розширенням сфери криміналістичних досліджень і їх розповсюдженням на судову стадію кримінального процесу. Зазначено, що методики судового розгляду окремих категорій кримінальних справ мають відрізнятися від методик розслідування і не можуть будуватися за їх зразками, оскільки у суду немає потреби повністю повторювати весь складний шлях пізнання, який був пройдений під час досудового розслідування. Задля реалізації ідеї побудови криміналістичних методик судового розгляду запропоновано переглянути підходи до структури криміналістичної методики як розділу криміналістики, виокремивши в ньому методики розслідування злочинів та методики судового розгляду окремих категорій кримінальних справ, розробити принципи формування та основні підходи до побудови цього різновиду криміналістичних методик.

Ключові слова: криміналістична методика, методика розслідування злочинів, криміналістична методика судового розгляду окремих категорій кримінальних справ, структура, зміст і форма криміналістичної методики судового розгляду кримінальних справ, суб'єкти реалізації криміналістичних методик судового розгляду кримінальних справ.

А н н о т а ц и я

Журавель В. А. Криминалистические методики судебного рассмотрения отдельных категорий уголовных дел: проблемы формирования и реализации. – Статья.

В статье рассмотрены целесообразность и необходимость формирования криминалистических методик судебного рассмотрения отдельных категорий уголовных дел. Подчеркнуто, что необходимость в формировании именно данного вида криминалистических методик обусловлена расширением сферы криминалистических исследований и их распространением на судебную стадию уголовного процесса. Отмечено, что методики судебного рассмотрения отдельных категорий уголовных дел отличаются от методик расследования преступлений и не должны создаваться по их подобию, так как у суда отсутствует потребность в повторе всего сложного пути познания, пройденного в ходе досудебного расследования. С целью реализации идеи построения криминалистических методик судебного рассмотрения отдельных категорий уголовных дел предложено пересмотреть подходы к структуре криминалистической методики как раздела криминалистики, выделив в нем методики расследования преступлений и методики судебного рассмотрения отдельных категорий уголовных дел, разработать принципы формирования и основные подходы к построению данного вида криминалистических методик.

Ключевые слова: криминалистическая методика, методика расследования преступлений, криминалистическая методика судебного рассмотрения отдельных категорий уголовных дел, содержание, структура и форма криминалистической методики судебного рассмотрения уголовных дел, субъекты реализации криминалистических методик судебного рассмотрения уголовных дел.

S u m m a r y

***Zhuravel V. A. Forensic procedure for judicial examinations of criminal cases of certain categories: formation and realization problems.* – Article.**

The article considers reasonability as well as possibility of forensic procedures formation for judicial examinations of criminal cases of certain categories. It is noted that necessity to form this particular variety of forensic procedures is subject to expansion of forensic processing and its extension to the trial stage of a criminal action. It is noted that judicial examinations of criminal cases of certain categories shall differ from investigation procedures and cannot be formed following their example as far as the court has no need to repeat completely the whole cognition process that was undertaken during pretrial investigation. In order to realize the ideas of forensic procedures realization for judicial examinations it is offered as follows: 1) review attitudes towards the structure of forensic procedure as a forensic branch and identify procedures for criminal investigation and procedures for judicial examinations of criminal cases of certain categories; 2) develop formation principles and main approaches towards construction of forensic procedures for judicial examinations of criminal cases of certain categories; 3) identify the ratio and difference between forensic methodological recommendations from procedural instructions; 4) identify realization sphere of forensic procedures in accordance with stages of judicial proceedings; 5) identify the range of subjects-consumers of forensic procedures for judicial examinations of criminal cases.

Key words: forensic procedure, criminal investigation procedure, forensic procedure for judicial examinations of criminal cases of certain categories, contents, structure and form of forensic procedures for judicial examinations of criminal cases, subjects of realization of forensic procedure for judicial examinations of criminal cases.